

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-2-53 (Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 06-51/659-186

Karar Tarihi : 13.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : Hakan Suat ÖLMEZ, Erdem AYGÜN

C. BİLDİRİMDE BULUNAN : Türkiye Futbol Federasyonu
Temsilcisi Av. Cansel ÇEVİKOL TUNCER
Konaklar Mahallesi İhlamurlu Sokak no:9
4. Levent 34330 İstanbul

D. İLGİLİ TARAFLAR : Türkiye Futbol Federasyonu
Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş.
Yıldız Cad. No:34 Polat Tower
34353 İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Türkiye Futbol Federasyonu ile Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş. arasında imzalanan ikinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin Sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.5.2006 tarih ve 3069 sayı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 19.6.2006 tarih ve 2006-2-53/MM-06-HSÖ sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu, 3.7.2006 tarih ve REK.0.06.00.00-130/99 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-51 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısında oynanan Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkin sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H. YAPILAN İNCELEME VE TESPİTLER

H.1. Taraflar Hakkında Bilgi

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF), 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulmuştur. Aynı Kanun'un 29. maddesi ile TFF, futbol müsabakalarının televizyon, radyo ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayımlanması, yayınların düzenlenmesi ve programlanmasına münhasıran yetkili kılınmıştır.

3813 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan ve Resmi Gazete'de 18.8.2005 tarih ve 25910 sayı ile yayımlanan "Türkiye Futbol Federasyonu Yayın Talimatı"nın 4. maddesi ise aşağıda yer verildiği üzere TFF'ye futbol müsabakalarının yayınlarının düzenlenmesine ilişkin genel bir yetki vermektedir:

"... Futbol müsabakalarının televizyon, radyo ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayınlanmasına, yayınların düzenlenmesine ve programlanmasına münhasıran Federasyon Yönetim Kurulu yetkilidir.

En üst lig ve onun bir altındaki ligin kulüpleri yayın haklarını, Türkiye Futbol Federasyonu'nun bu liglere ait müsabakaların yayınlanması için yayın kuruluşları ile yaptığı ve / veya yapacağı sözleşmeler çerçevesinde kullanır. ..."

Aşağıda belirtilen, aynı talimatın "Yayın Sözleşmesi" başlıklı 6. maddesi ise TFF'nin yayın haklarının satışı konusundaki münhasır yetkisini ne şekilde kullanacağını belirlemektedir.

"...

A – En üst lig ve onun bir altındaki lige ait müsabakalarla ilgili olarak Kulüpler adına ve hesabına yayın sözleşmesi yapmaya münhasıran Federasyon yetkilidir.

Federasyon, en üst lig ve onun bir altındaki lig ile Türkiye Kupası kupa aşamasındaki müsabakaların yayın haklarının satış suretiyle devrine ilişkin esasları ve satış şeklini tek taraflı olarak belirler. ..."

Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş şifreli televizyon, radyo ve interaktif hizmetleri abonelik sistemi ile sağlayan bir uydu platform işletmecisi olan ve lig tv logosuyla da futbol yayınlarını yapan kanalın yayıncısıdır. Abonelik esasına dayalı olarak yayın paketlerini satışa sunmaktadır.

H.2. Anlaşmanın Konusu ve Niteliği

Başvuruya konu olan 2005, 2006 ikinci yarısında oynanacak Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından pazartesi günleri oynanan bir adedinin ve her hafta oynanan maçlardan en fazla iki adet olmak üzere haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkindir.

Sözleşme konusunu oluşturan 2. Lig A Kategorisi maçlarının yayın haklarının satışı daha önce TRT tarafından alınmış olup, tarafların beyanıyla, sezon başında hiçbir kanalın ilgi göstermemesi nedeniyle yeniden satışı gerçekleştirilememiştir. Ligin bitimine kısa bir süre kala kulüplere ek gelir sağlamak amacıyla, yeni bir ihale yapmanın süresi ve zorluğu ve ayrıca bu

yayınları yapabilmek için (şifreli) ciddi teknik donanım ve altyapı gerektiğinden dolayı, TFF sahip olduğu yetkiye dayanarak bu anılan sözleşmeyi imzalamıştır.

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

İnceleme konusu anlaşma Türkiye Profesyonel 2. Lig A Kategorisi maçlarının yayın hakkının münhasıran Digitürk'e verilmesine ilişkindir. Önemli spor olaylarının yayın haklarının devri söz konusu olduğunda, bu devrin rekabet üzerindeki etkilerinin, bu etkilerden ise özellikle potansiyel "kapama" riskinin (*potential foreclosure effects*) değerlendirilebilmesi için, iki farklı seviyede ilgili pazardan bahsedilmesi mümkündür: hakların ve yayın içeriğinin (yayıncılar açısından hammadde niteliğinde) lisanslara konu olduğu üst pazar ve içeriğin izleyicilere iletildiği yayın faaliyetlerini kapsayan alt pazarlar.

Yukarıda bahsedilen ilk aşama, yayın hakkı sahipleri ile yayıncıların karşı karşıya geldiği ve haklar ile görüntülerin hak sahiplerince yayıncılara devredildiği alandır. Hakların satışa konu olduğu bu pazar, toptan pazar olarak da tanımlanabilmektedir. Belirli türde spor olayları, izlenme oranlarının yüksekliğine dayalı olarak reklam toplama kapasitelerinin çok fazla olması nedeniyle kritik veya birincil nitelikteki içerik olarak tanımlanabilmektedir. Profesyonel futbol karşılaşmaları da bu nitelikte spor olayları arasında ön sıralarda gelmektedir.

Burada vurgulanması gereken nokta, bu yayın haklarının, özellikle paralı yayın yapan kuruluşların abone kaydedebilmek gayesiyle duydukları bir ihtiyacı karşılıyor olmasından dolayı ayrı bir kategori olarak ele alınması gerektiğidir. Paralı yayıncılar açısından, 1. lig yayın hakları veya yeni vizyona çıkmış filmlerin yayın hakları, belirli yayın dönemleri boyunca abone kaydedebilme kapasitesi yaratabilmeleri nedeniyle, diğer yayın haklarına kıyasla çok daha değerli ve vazgeçilmez niteliktedir. Dolayısıyla 1. lig yayın haklarının ayrı bir pazar olarak ele alınması, esasen paralı yayıncıların belirli türdeki yayın ihtiyaçları ile açıklanmaktadır. Bununla birlikte 2. lig maçları hem reyting açısından hem de müşteri (taraf) profili bakımından 1. lig ile oldukça farklılıklar göstermektedir. menfi tespit talebine yönelik olarak başvurusu yapılan sözleşme sadece 2. lig A kategorisi maçlarına yöneliktir. Bu çerçevede dosya konusu olaya ilişkin ilgili ürün pazarı, "Türkiye Profesyonel 2. Lig A Kategorisi maçlarına ilişkin yayın hakları" pazarıdır.

Yayın haklarının kullanımından doğan etkiler ise bu haklara dayanılarak çekilen görüntülerin yayın programlarına konu edildiği yayıncılık pazarlarında kendini göstermektedir. Dolayısıyla ikinci ilgili ürün pazarı "televizyon yayıncılığı pazarı"dır ve bu pazar yayınların finansman şekline göre iki türe ayrılmaktadır: "ödemeli televizyon yayıncılığı pazarı" ve "açık televizyon yayıncılığı pazarı".

Türkiye ödemeli televizyon yayıncılığı pazarından bahsedildiğinde ilk bakışta Digitürk, Cine5 ve Kablo TV olmak üzere üç aktörün varlığından bahsetmek mümkündür.

Ancak Cine5'in tek kanal üzerinden analog yayın yapan bir yayıncı olduğu ve Digitürk tarafından verilen çok sayıda ve çok çeşitte kanal ve bunun yanı sıra çeşitli interaktif hizmetler ile ikame olabilecek bir yayın hizmeti sunmadığı, bu

nedenle Digitürk'e bir rakip olarak kabul edilmesinin ve ikisinin aynı pazarda mütalaa edilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Kablo TV yerli ya da yabancı televizyon kanallarının kablo üzerinden herhangi bir değişiklik yapılmaksızın yeniden iletimi ile iştirak etmekteyken, dijital tv (Digitürk) bu yayınlar ile beraber ek hizmetlerin, örneğin izlediğin kadar öde, şans oyunları, uzaktan eğitim, radyo, bankacılık ve benzerlerinin sunumunu da içermektedir. Bunun yanı sıra Kablo TV bugün itibarıyla, analog teknolojiye dayalı olarak yayınların iletimini öngörmekte iken, dijital TV analog gelen yayınların sıkıştırılmak suretiyle iletimini konu edinmekte, bu husus bahsi geçen içeriği temin ederken dijital yayınların alımı için ayrı bir televizyon cihazının yanı sıra ayrı bir cihaza (*set top box*) gereksinim duyulmasına neden olmaktadır.

Digitürk tarafından iletilen televizyon yayınlarına bakıldığında, Kablo TV üzerinden iletilen yayınlara kıyasla çok daha fazla çeşidi kapsadığı, sadece belirli kanallara ait yayınların iletimi ile sınırlı olmayıp, çok sayıda ve çeşitte tematik kanallara da yer verildiği (sinema, müzik, çocuk kanalları v.b.). Bu nedenlerle, Kablo TV, mevcut haliyle, Digitürk'ün sunduğu hizmetlerin önemli bir kısmını sunmamakta, sayısal teknolojinin sağladığı olanaklardan faydalanmak isteyen tüketici açısından bir ikame niteliği taşımamaktadır. Ancak halihazırda dijital yayıncılığa geçiş için uygun durumda bulunan Kablo TV altyapısının bu şekilde kullanılmaya başlanması; üzerinden dijital yayıncılık verilmeye geçilmesi halinde Kablo TV'nin rahatlıkla Digitürk'e rakip bir hizmet olabileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Digitürk ile Kablo TV arası ikame edilebilirlik ilişkisi mevcut durum ve olanaklar gözeticilerle yapılmış ve bu ikisinin mevcut koşullarda rakip olmadığı saptanmıştır.

Bu çerçevede esasen Digitürk tarafından sunulan ve klasik anlamda televizyon yayıncılığında daha fazlasını içeren televizyon hizmetleri "*dijital platform hizmetleri*" (ya da dijital yayıncılık hizmetleri) olarak tanımlanabilecek ayrı bir pazarı oluşturmaktadır.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

Digitürk'ün verdiği hizmetin tüm Türkiye'yi kapsadığı ve Türkiye sınırları içerisinde rekabetin farklılaşmasına neden olacak bir durum bulunmaması sebebiyle ilgili coğrafi pazar, "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak tespit edilmiştir.

H.4. Değerlendirme

H.4.1. Yayın Hakkının Münhasıran Verilmesi

Sözleşme ile Türkiye Kupası Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarının canlı, banttan ve özet yayın haklarının tek bir yayıncıya devredilmesi ve bu çerçevede bu yayıncının statlara girerek çekim yapabilecek tek kuruluş olarak belirlenmesi, Digitürk'ü söz konusu görüntülerin tek temin kaynağı haline getirmektedir. Digitürk, TFF'nin belirlediği koşullarda ve yazılı onayına tabi olarak Sözleşme ile elde ettiği hakları yurt içine ya da dışına kısmen ya da tamamen

devredilecektir. Bu şekilde yayın haklarının devredilmesi, rekabet kuralları çerçevesinde kısıtlayıcı etkiler doğuran bir münhasır hak tesisidir.

Bir devir sözleşmesi kapsamında böyle bir münhasırlığın yaratılması, normal koşullar altında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmelidir. Ancak, Rekabet Kurulu'nun 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın hakkının münhasıran devrini içeren Sözleşmeyi değerlendirdiği 28.8.2002 tarih ve 02-50/636-258 sayılı Kararında, ilgili Sözleşme'de yer alan münhasırlık konusunun, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından 3813 sayılı Kanun'a istinaden yayınlanan ve idari bir işlem niteliğinde olan Yayın Talimatı'na dayanması karşısında, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalin var olduğunun ileri sürülemeyeceğine hükmedilmiştir. Benzer şekilde Türkiye Kupası maçlarının münhasıran yayın hakkının devri de normal koşullar altında rekabeti sınırlayıcı etkileri nedeniyle 4. madde kapsamında ele alınması gereken bir konu olan münhasırlık tesisi olmakla birlikte, TFF'nin bu devir yetkisinin doğrudan 3813 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan 2005 yılı TFF Yayın Talimatı hükümlerine dayanıyor olması nedeniyle 4. madde kapsamı dışında kalmaktadır.

H.4.2. Haber Amaçlı Görüntü Taleplerine İlişkin Düzenleme

Sözleşme'nin 6 ç. maddesinde, Yayıncı'nın, talep halinde, dakika bedeli 500 Amerikan Doları'ndan fazla olmamak ve üç dakika ile sınırlı olmak ve tüm yayıncılara eşit koşullarda, es zamanlı ve aynı içerikte olmak kaydıyla (gol, penaltı, off-side, oyuncu ihraçları, saha ve seyirci olayları ve benzeri önemli olaylar) haber amaçlı görüntüleri, makul boyutlardaki yayıncı ve Federasyon logosu ile ancak sair her türlü unsurdan arındırılmış şekilde vermek zorunda olduğu düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı maddede yayıncı haber amaçlı görüntü taleplerini yukarıda sayılan şartlar dışında herhangi bir kayda bağlayamayacağı ve özellikle talebi karşılamak için diğer müsabaka veya müsabakaların görüntülerini de satın alma şartını getiremeyeceği yönündeki hükme yer verilmiştir.

TFF ile yayıncı kuruluşlar arasındaki yayın sözleşmelerde dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan bir tanesi; sözleşmelerde haber amaçlı görüntülerin satışında, bu görüntüleri talep eden kuruluşlar arasında ayrımcılığa yol açılmamasının ve tek temin kaynağı olan yayıncı kuruluşun bu konumunu kullanarak dışlayıcı uygulamalarda bulunmamasının gözetilmesidir. Diğer husus ise, sözleşmelerle haber amaçlı görüntüleri talep eden kuruluşların istedikleri maça ilişkin görüntüleri, talep etmediği diğer maçlara ait görüntüleri de satın almak zorunda kalmadan temin edebilmesinin sağlanması, başka bir deyişle, farklı maçlara ait görüntülerin paket halinde, toplu olarak satılmaması veya buna benzer başka bir takım uygulamalarla görüntülerin temin koşullarının, görüntülerin satın alınmasını engelleyecek şekilde zorlaştırılmamasıdır.

TFF ile Yayıncı arasındaki inceleme konusu Sözleşme'nin yukarıda bahsedilen hususların gözetilerek, bu hususlara uygun bir şekilde yapıldığı anlaşılmıştır.

H.4.3. Sözleşmenin Süresi

Türkiye Kupası gibi popüler spor olaylarının yayın haklarının ne kadar süre ile münhasıran devredildiği de söz konusu devrin ilgili piyasalardaki rekabet

üzerinde yaratacağı etkilerini belirleyici olabilmektedir. Spor olaylarına ilişkin hakların tek elde toplanması ve haklara erişimin zorlaştırılması, abonelik sistemine dayalı olan sayısal yayıncılık veya yayın taşımacılığı piyasalarına giriş engeli oluşturabilecek nitelikte görülebilmektedir. Uzun süreli, kolektif ve münhasır yayın sözleşmeleri ile sayısal yayıncılık piyasasında yaratılabilecek olan giriş engelleri, piyasanın yüksek teknoloji piyasası olmasından kaynaklanan dışsallıkların da katkısı ile piyasanın rekabetçi bir yapıya kavuşmasını önleyebilmektedir. Dolayısıyla "ödemeli yayın piyasası" futbol yayın haklarının devrinden doğrudan etkilenen bir piyasadır. Devir koşulları diğer yayıncıların piyasaya girişlerini uzunca süreler engelleyici nitelikte ise rekabetin sekteye uğraması sonucu doğmaktadır.

Sözleşme incelendiğinde, yürürlük süresinin 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısını kapsadığı ve Madde 3 uyarınca sezon bitimi tarihinde başkaca ihtar ve ihbara gerek olmaksızın sözleşme kendiliğinden sona erecektir. Dolayısıyla, başvuruya konu olan sözleşme bir sonraki futbol sezonunu kapsamamaktadır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısında oynanan Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper Lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkin sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesine OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

06-51/659-186

**Rekabet Kurulu'nun 13.7.2006 günlü 06-51/659-186 sayılı Kararına
KARŞI OY**

Türkiye Futbol Federasyonu ile Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş. arasında imzalanan İkinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin sözleşme 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısını kapsamakta olup, sözleşmenin 3 üncü maddesi uyarınca sezon bitiminde de sözleşme kendiliğinden son bulmuştur.

Rekabet Kurulunun geçerliliği bulunmayan bir sözleşme için menfi tespit değerlendirmesi yapmaması gerektiği görüşüyle karara karşıyım.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi